

voznina. Predlaga, naj Zveza ponovno posreduje, da se uredba revidira. Govori na dalje o razlikah in nabavljajnih zadrugah.

Predsednik Zveze g. M. Paternoster poslušuje, da so se potni stroški z novo uredbo res poslabšali. Izplačilo razlik, t. j. drugega obroka, je predvideno v uredbi o posojilu. V tekočem letu se morajo vsi stari dolgov poravnati zaradi državnega posojila ter so oblastva že morala izdelati zadevne izkaze. Odtegljaji za poplave so definitivni. Sedanja vlada se bavi z vprašanjem, kako izboljšati tudi materialni položaj državnega uradništva. Glede nabavljajnih zadrug je po udariti, da ostane denar naš. Delitev potnih stroškov na državo in privatnike bo težko izvedljivo.

Za obvezno upeljavo Zvezinega glasila — „Naš Glas“.

Predsednik poštne organizacije gospod Čampa je povdarjal, da je že lansko leto stavil na obnem zboru predlog, naj se uvede oblagatna naročnina za „Naš Glas“. List je dvigniti in izboljšati, da bodo sami segali po njem državni nameščenci. To je najboljša reklama in agitacija. Vsak član mora čitati Zvezino glasilo, da dvignemo stanovsko zavest v vsem državnem uradništvu in ustvarimo enotno ideologijo državnega uradništva. Najprej moramo vsi vedeti, kaj hočemo?

Predlaga naj one organizacije, ki nimajo svojih glasil, uvedejo obvezno naročnino za „Naš Glas“.

Glede (Nabavljajnih zadrug je mnenja, da niti velike organizacije niso logične v tem oziru. Stanovska politika državnih nameščencev se mora tudi glede gospodarskih organizacij preorijentirati. Prisiljeno članstvo pa odklanjajo tudi Nabavljajne zadruge same. Niti ob poplavah se ni tako vikaló glede odtegljajev, kakor sedaj, ko gre za lastne institucije.

Strokovni tajnik g. Bekš poroča, koliko je že Zveza storila za razširjenje „Našega Glasa“ in obvezno naročitev.

Tov. Hreščak pletira za obvezno naročitev na „Naš Glas“. „Naš Glas“ se mora oblagatno uvesti. To je potrebno zaradi ustvarjanja enotne ideologije državnega uradništva, ker brez nje ne more organizacija borbeno nastopati. Ne se ozirati na odklonitve. Odbor mora delati naprej na tem vprašanju, če tudi pade število članstva zaradi tega, bi bili pa oni, ki ostanejo zavednejši in borbenejši ter enotnejši, da bi več storili za državno uradništvo. Velik plus bi bila enotna ideologija in naj se zaradi tega forsira to vprašanje.

Zastopnik nižjih uslužbencev povdarja, da bi to značilo uvesti diktaturo. To bi se reklo pokopati organizacijo in samega sebe. Drugače je treba to rešiti, da se namreč list dvigne vsebinsko. Kritikuje list in dopise ter se izjavlja proti oblagatni naročnini na „Naš Glas“.

Sreski poglavar g. dr. Ogrin povdarja, da bo treba misliti na obvezno naročnino lista, ker je treba dvigniti informiranost v stanovskih vprašanjih in stanovsko zavest med državnim uradništvom. Provizoričen izhod bi bila obvezna naročnina potom okrožnih skupin, ki naj bi prevzele to nalogo. (Ta predlog je bil sprejet).

Razrešnica — proračun — članarina.

Nato je bil sprejet predlog za razrešnico odboru in funkcionarjem. Enako proračun in dosedanja članarina a 1 Din mesečno, t. j. 12 Din letno.

Predlogi.

Sprejet je bil predlog Kranjske okrožne skupine, da naj se deluje z vsemi silami na to, do dobe tudi upokojeenci stalne železniške legitimacije in tudi družinski člani, kar so prejimali tudi pred vojno v prejšnjih državah.

LISTEK.

Šola in radio.

Gotovo je bilo vprašanje ravno pri nas aktualno. Zakaj?

Radiofonija je še jako mlada veda in ker je nova, vleče. Poleg tega ima pa radio-telefonija v sebi veliko skrivnostnega, kar privlačnost in zanimanje še bolj poveča. Zato je prav, da se tudi ta mlada iznajdba, na kateri je danes zainteresiran sleherni vačan, vpreže v službo izobraževanja poedincev in mas.

Ravno na podlagi zanimivosti te iznajdbe lahko z gotovostjo sklepamo, da je radio eno najmočnejših učnih sredstev. V mnogih krajih so že instalirali radio v šolske sobe v učne svrhe (seveda ne pri nas!) in so baje z uspehi zelo zadovoljni. Prepričan sem, da bi se to tudi pri nas zelo obneslo, posebno na šolah z oddelki, kjer je učitelj neprestano na delu s svojim govornim organom. Umevno, da človek, ki govori dve uri neprestano, postane tretjo uro gotovo že hripav ter duševno in telesno utrujen.

Na šolah, kjer poučuje en učitelj po dva ali več oddelkov naenkrat združeno, zaradi racionalne izrabe časa ne more nikdar obeh oddelkov naenkrat tiho zaposliti in zato je prisiljen, da dopolne tri ure in ravno tako tudi popoldne tri ure neprestano govori. Koliko odrešenje bi že bilo za učitelja, če bi vsaj po dvakrat na teden prevzel radio njegovo delo glasnega predavanja — po eno uro! Učitelj bi bil samo navzoč in bi z učili tiho spremljal predavatelja in tako dajal živim besedam z zvočnikom nazorno realno vsebino. Bilo bi to tudi močno učno sredstvo, ki se ne bi nikdar obrabilo in prepri-

žavah. Država bo imela od tega le dobiček, ker bo mesto pol praznih vagonov, več osebnega prometa.

Pri volitvah je bila izvoljena sledeča lista:

A. Člani. 1. Skulj Andrej, obl. nadz. za šol. vrt. 2. Gvardjančič Ivan, preglednik fin. kontrole. 3. Dvoršak Vinko, ptt. zvančnik. 4. Znidaršič Franc, ptt. činovnik. 5. Franečič Anton, zvančnik pravosodne straže. 6. Bekš Joža, davčni kontrolor. 7. Raič Slavko, profesor. 8. Fakin Anton, meščanskošolski učitelj. 9. Rus Ignacij, sreski tajnik. 10. Paternoster Ivan, rač. direktor. 11. Petrovič Fr., višji sodno-pis. oficijal. 12. Prašnikar Josip, služitelj pri davčni upravi Ljubljana okol. 13. Dr. Ferjančič Josip, sreski poglavar. 14. Svetek Anton, računski direktor. 15. Stavc Ivan, služitelj pri viš. dež. sodišču. 16. Dr. Valjavec Ljudevit, viš. fin. svetnik. 17. Illovar Ivan, davčni izvrševalec. 18. Tance Vladimir, geometer. 19. Ing. Mencinger Leon, viš. gradbeni svetnik. 20. Ing. Novak Leon, profesor na sred. teh. šoli.

B. Namestniki: 1. Zupan Josip, upok. tob. tovarne. 2. Zupanec Ivan, sekretar poštne direkcije. 3. Schildenfild Rudolf, sodno-pis. uradnik. 4. Čeh Josi, vet. referent. 5. Matjašič Mirko, inspektor poštne direkcije.

C. Pregledovalci računov: 1. Martinšek Fran, ptt. zvančnik. 2. Grum Rado, učitelj. 3. Rostan Ivan, rač. inspektor.

Č. Namestniki: 1. Klavara Matko, knjigovodja. 2. Rainer Josip, sodno-pis. viš. oficijal. 3. Beguš Joško, upravni uradnik v pokoj.

Vprašanje zastopstva mariborske okrožne skupine in nameščencev oblastnega odbora se je prepustilo odboru, da ga ugodno reši.

Ukinjeni člani zakona o narodnih šolah iz l. 1904.

Zadnjič smo objavili člene, ki so bili izpremenjeni in ukinjeni v zakonu o narodnih šolah iz l. 1904. Ker prejemamo vedno nova vprašanja, kaj zadevajo ukinjeni člani in kakšna je bila prejšnja stilizacija izpremenjenih členov, objavljamo te člene iz Zak. o nar. šolah v celoti.

Čl. 34: Stalni nastavnik ne može izgubiti službu bez odluke Prosvednog Saveta zbog dokazane krivice, i ne može se premeštati u druga mesta osim po molbi stečajem ili za kaznu, ili po potrebi službe. U ovom pomenutom slučaju, nastavnik ima prava na naknadu putnog i selitvenog troška prema zakonu o dnevnici i podvoznini i selidbini državnih činovnika i službenika od 19. februara 1892. god.

Nastavnik će se premeštiti po potrebi samo onda, kad se škola zatvori ili se zbog nedovoljnog broja đaka spoje razredi.

Čl. 35: Upraznjena učiteljska mesta popunjavaju se stečajem, koji se objavljuje preko službenih listova. Stečaj za popunjavanje praznih mesta raspisuje Ministar prosvete i orkvenih poslova, najdalje do 1. maja, a izbor kandidata vrši komisija u koju ulaze:

Referent za osnovnu nastavu kao predsednik i kao članovi dva profesora i dva učitelja iz Beograda koje izbere Glavni Prosvedni Savet.

Za svako upražnjeno učiteljsko mesto, za koje se javlja dva ili više kandidata, komisija izbira po dvojici kandidata i predlaže ih Ministru prosvete, a on jednoga od predloženih kandidata potvrđuje. Ovaj izbor komisija je dužna dostaviti Ministru prosvete najdalje do 16. juna.

Varoši i varošice dobivaju oni učitelji, koji imaju najmanje jednu periodisku povišicu, okružne varoši oni koji imaju dve periodske povišice, a Beograd se dobiva tek

član sem, da bi učenci vedno nestrano čekali na »radio-šole«!

Prepričan sem, da bi se tudi postaja »Radio-Ljubljana« rada odzvala svojemusokemu učiteljskemu poklicu, če bi bilo vsaj polovico šol radio-naročnikov. Na ta način bi se lahko tudi veliko pripomoglo k povzdigu našega šolstva, ker je verjetno, da bi učitelje-predavatelje izbirala prosvetna oblast; v interesu šole pa je, da bi izbrala gotovo najboljše pedagoge. Odprlo bi se našim pedagogom tudi popolnoma novo polje študija učnih metod. S tem, da bi učitelj spremljal šolsko radio-predavanje s slikami in drugimi nazornimi učili ter učnimi pripomočki, bi se dali brez večjih težkoč poučevati skoro vsi učni predmeti (do gotove meje še celo leporepis in risanje!).

Vem, da bi bili učitelji oddajni postaji za to akcijo zelo hvaležni, če bi se udeležila, ker bi imeli od tega dvojen dobiček: 1. Tako predavanja bi s svojo interesantnostjo in tudi večjo pedagoško vrednostjo pouk osvežila. 2. Učiteljstvo bi imelo priliko posecati pedagoško res vzorna predavanja, kar si marsikak, tudi starejši učitelj želi, da zamore osvežiti in izpopolniti svojo lastno učno metodo. Učiteljstvo bi od časa do časa tudi samo zase prirejkalo v radiu javna pedagoška predavanja, ki bi brez dvoma visoko dvignila naše šolstvo.

Ker bi bila ta predavanja javna, bi jim prisluškovali tudi vsi drugi radio-poslušalci, ki so zainteresirani na šoli (torej ne samo učiteljstvo) in zato šolstvo ne bi bilo več tako strogo ločeno od ostalega sveta, kot je žalibog še marsikje! Gg. upravitelji in člani šolskih odborov, stvar malo razmiselite, plod vaših razmišljanj pa naj bo realno delo, saj ni nobena občina tako revna, da skupno ne bi zmogla enega radio-aparata.

(Po »Slovincu«).

posle tri povišice. Prvenstvo za bolja mesta imajo oni učitelji, koji imaju za to porodičke potrebe, odlikuju se radom u školi i na književnosti.

Čl. 36: Učitelji premeštani po kazni ne mogu se javljati na stečaj za mesto iz koga su uklonjeni dok im ne ističe jedan period za povišicu.

Čl. 37: Stečajem nepopunjena mesta i prazna mesta koja se ukažu u toku školske godine Ministar popunjava privremeno novim učiteljima.

Privremeni učitelji mogu se premeštiti samo za kaznu ili kad dotična mesta dobiju stalni učitelji stečajem.

Čl. 38: Ako učitelj u nevreme bude krenut iz nekog mesta zbog ukidanja odeljenja ili zatvaranja škole, biće postavljen u drugo mesto, koje će biti, po mogućnosti, ravno onom iz koga je premešten. Ali, ako bi se u mestu iz kojega je uklonjen, ukazalo u toku te godine prazno mesto, ima pravo da se vrati u njega bez stečaja.

Čl. 47: Nastavnik može ostaviti učiteljsku službu samo onda kad mu Ministar uvaži ostavku. U protivnom slučaju neće mu se računati pređašnje godine službe, ako bi se opet vratio u službu.

Ostavka se može podneti krajem školske godine i onda mora biti uvažena; ostavka podneta u početku školske godine ne mora biti uvažena, a ako se uvaži, učitelj ne može dobiti drugo mesto u toku te godine.

Ako nastavnik, bez odobrenja i bez dovoljnog opravdanja, izostane od svoje dužnosti sedam dana u mestu, ili petnaest dana van mesta, ili ako ne ode na novu dužnost za petnaest dana, od dana saopštenog mu postavljenja ili premeštenja, smatra se da je ostavio učiteljsku službu, i njegovo mesto oglašava za upražnjeno.

Čl. 50: Opomenom kazni nastavnik upravitelj. Opomenom, ukorom i gubitkom plate do petnaest dana kazni školski nadzornik. Gubitkom plate od petnaest dana do tri meseca, premeštajem i otpustom iz službe kazni Ministar.

Otpuštanje stalnih nastavnika izriče Ministar po predlogu Glavnoga Prosvednoga Saveta, a otpuštanje privremenih nastavnika po predlogu školskog nadzornika.

U roku od petnaest dana može se nastavnik žaliti nadzorniku protiv kazne koju je izrekao upravitelj ili školski odbor, i Ministru protiv kazne koju je izrekao nadzornik.

Čl. 52: Nastavnik može biti kažnjen premeštajem u drugo mesto ako dobije dvaput nepovoljnu ocenu rada. Tada ne dobiva naknadu selidbenih troškova.

Kad se zatvori škola ili ukinе razred, gde je nastavnik radio, onda se on stavlja na raspoloženje, ako ne dobije drugo mesto. U tom slučaju gubi on 30% od svoje plate, ako služi manje od petnaest godina. Sa svakom godinom službe preko petnaest godina umanjava se odbijanje sa 1%.

Enorazrednice.

Na te vrste šol naletimo danes samo še tam, kjer je prav malo šoloobveznih otrok. To so seveda po večini zapuščenih kraji, od železnice navadno po 20–30 km oddaljeni. Ti kraji so vsled nerodovitne zemlje tudi prav redko naseljeni in to je tudi vzrok, da enorazrednice sploh še obstojajo, kajti le na ta način je dana tudi temu ljudstvu možnost izobrazbe.

Oglejmo si te šole malo pobliže. So to večinoma male pritlične hišice, katerih zunanji izgled nam pogostokrat prav malo izpričuje o namenu, kateremu one služijo. V mnogih krajih pa se nahaja šolska soba v privatni hiši in to najraje v gostilni. Vem za šolsko sobo, v kateri je čez dan pouk, a zvečer pa namesto, da bi odprli okna in prezračili, nanosi hišni gospodar otroške plenice in jih razobesi okoli velike krušne peči, ki se v njej nahaja.

Nekatere od teh šol imajo tudi stanovanje za učitelja, ki obstoja navadno le iz kuhinje in ene sobe. Ta stanovanja pa so vlažna, v starejših stavbah so tudi že popolnoma uničena okna in vrata, tako, da pozimi piha na vseh koncih in krajih. Stene in tla so razkopana, šipe pobite, a šolski oddori imajo pa vedno le prazno blagajno, da na popravila ni misliti. Občinski in šolski odbor, ki sta v teh krajih skoro vedno eno in isto, se za učiteljevo stanovanje prav nič ne brigata in delata tako, kakor da učitelj ni vzgojitelj njihovih otrok, prosvetitelj naroda, njihov vodnik in svetovalec, ampak človek, katerega je država občini vsilila in je seveda zanj tudi potem vse dobro, kar mu dado. Splošno je tudi razširjeno pri njih mnenje, da ga oni plačajo in mora zato delati tako, kakor se bo njim poljubilo. Ako je učitelj neoženjen, potem si dobi stanovanje v kaki privatni hiši. Seveda je v teh krajih zelo težko dobiti sobico, ki bi odgovarjala higijenskim predpisom. Najemnina pa je navadno še večja, kot pa drugod. Težko pa je za poročenega učitelja. Ker se večjeja družinskega stanovanja v takih krajih v privatnih hišah sploh ne dobi, je prisiljen poslužiti se šolskega ali pa pustiti svojo družino kje drugje in voditi dvojno gospodinjstvo.

Ravno tako težko je s hrano. Drugod, kakor v gostilni jo sploh ni mogoče dobiti. Ker pa je v celi vasi samo ena ali kvečjemu dve gostilni, je učitelj prisiljen, da se vda na milost in nemilost gostilničarju. V hrani torej ne more biti izbirčen in tudi pri ceni ne sme dosti oporekati. Mnogokrat plača učitelj v teh krajih za slabo hrano in stanovanje več, kot pa njegov kolega v trgu ali mestu za dobro.

Pouk na teh šolah je jako težaven. Dnevno po 5–6 ur pouka in poleg tega še obakrat po dva oddelka, kar je posebno naporno. Učitelj na taki šoli pa je obenem tudi upravitelj. Opravljati mora posle šolskega upravitelja, kar da tudi mnogo dela. Tako sem bil tudi jaz takoj prvi dve službeni leti na enorazrednici in ves čas nisem dobil za upraviteljsko delo niti pare odškodnine.

Pri nastavitvah učnih moči na enorazrednicah pa so skoraj do zadnjega vse vlade prav močno grešile. Pokazale so svojo strankarsko zagrizenost in neupoštevanje pedagoških načel. Na enorazrednice so nastavljal učiteljske abituriente in učitelje, ki so bili njihovi politični nasprotniki. Ni jim bilo mar za šolstvo, ampak le za stranko. Hotele so si z večim preganjanjem vzgojiti iz uradništva krdelo političnih agitatorjev. Šele v zadnjem času se je tudi v tem pogledu obrnilo na boljše.

Dela je na teh šolah mnogo več in težje, kakor pa na večrazrednicah. Že s tem, da je na enorazrednici število tedenskih učnih ur raztegnjeno do predpisane maksimuma, t. j. 30 ur, se dela temu učitelju upravitelju krivica z ozirom na kolega, ki poučuje na večrazrednici po 24 učnih ur na teden. Pripomniti je tudi, da je delo prvega mnogo napornejše od dela drugega. Rešitev enakovrstnosti v zaposlenosti učiteljstva je mogoča le na tak način, da se predpiše maksimum 24 učnih ur na teden. Ker pa bi na enorazrednicah pouk radi tega zelo trpel, naj se uvedejo zanje nadure, katere pa morajo biti plačane, kajti vsak delavec je vreden svojega plačila. Uvesti je treba tudi upraviteljske doklade, ki naj znašajo za enorazrednice najmanj 300 Din mesečno. Radi velike oddaljenosti enorazrednic od železnice je temu učiteljstvu zelo otežkočen poset društvenih učiteljskih zborovanj, ker je vedno v zvezi z velikimi izdatki. Tudi v tem pogledu je treba nekaj ukreniti.

V mnogih slučajih velja vse to tudi za dvorazrednice. Ako bi hotelo učiteljstvo, ki na takih šolah službuje, podati kratko poročilo o tamkajšnjih razmerah, bi storilo s tem mnogo dobrega, ker le na ta način bi si mogli mi ustvariti jasno in resnično sliko o našem šolstvu, a obenem tudi o težavah in delu našega učiteljstva.

Takrat, ko bo vprašanje enorazrednic rešeno, ne bomo imeli več strahu pred členom 71. Vedeli bomo, da ako bomo prestavljeni po resnični službeni potrebi, bomo za svoje delo tudi plačani. Enorazrednice pa bodo tudi mnogo pridobile, ker vsak bo učil z voljo in veseljem. Dozdeva se mi, da je sedaj najugodnejši moment za preosnovo šolstva, ker sedaj ne bodo več odločevali strankarski interesi. Verujemo, da bo naš vladar tudi v prosvetnem ministrtvu zadovoljivo rešil uradniško vprašanje v dobrobit šolstva in učiteljstva.

—JL.

Splošne vesti.

NA DELO ZA »MLADINSKO MATICO«.

Zadnjič smo priobčili vabilo na slovensko učiteljstvo, da se loti z vso vsmo nabirati naročnike »Mladinske Matice« za letošnje šolsko leto. Naša organizacija bo poklonila letos slovenski mladini 4 knjižice za neverjetno nizko ceno 10/50 Din pod pogojem, da zbere učiteljstvo vsaj 15.000 naročnikov. Prinašamo spodaj statistiko naročnikov iz lanskega leta. Pri 126.263 šolskih otrocih bi bilo treba doseči približno 12% vse šolske dece, če naj se nam posreči naš lep načrt v tekočem letu. To procentualo so dosegli lani 4 okrajji, nadaljnja 2 sta se ji pa zelo približala. Kar je bilo mogoče v teh šestih okrajjih, je nedvomno izvršljivo tudi v ostalih okrajjih, če se učiteljstvo le nekoliko bolje potruži kot lansko leto. Naše rezerve še davno niso izčrpane, in prepričani smo, da se bo organizacija slovenskega učiteljstva posrečilo ustvariti tudi na tem polju posnemanja vreden vzgled za vso našo državo. Trdno verujemo, da prednjači učiteljski stan — kljub vsemu — v svojem idealnem stremljenju vsem drugim stanovom. Na delo torej, in uspeh ne izostane!

— Izplačilo razlik. Cenj. tovarišice) opozarjamo, da so v zadnji številki »Učit. Tovariša« objavljeni tabeli (razlike) izostale pike za števili službenih let, kar je važno za izračunavanje razlik. Število službenih let so mora torej pravilno glasi: 1.—2; 3. po izpitu: 4.—6; 7.—8; 9; 10.—12; 13.—14; 15; 16.—18; 19.—20; 21; 22.—24; 25.—27; 28.—30; 31. in dalje s 15% poviškom, ker pripada pričetni stopnja osn. ednosmno polož. plače s »pričetim« četrtim, »sedmim«, »devetim« itd. letom in ne šele po dovršenih »štirih« itd. letih. Tabela naj si vsak spopolni in to pri pomoči uvažuje, ko izračunava svojo razliko. — Omeniti moramo še, da so nas že nekateri tovariši opozorili, da se njihova razlika ne ujema z ono, ki je izračunana v tabeli, kar je tudi mogoče, saj tabela je izdelana za slučaje s polnimi službenimi leti. Razlika tovariša, ki je imel 1/9. 1923 točno 14 službenih let, je seveda drugačna od one tovariša, ki je imel takrat točno 15 let službe in zopet drugačna od one s 14 leti in 7 mes. službe. Prejemki s 14 leti službe, t. j. 15. leto (II/2—5) so drugačni od prejemkov s 15. leti, t. j. 16. leto (II/2—6) in zopet drugačni s 14. l. 7 m. (t. j. 15. leto II/2—5), ki so se zvišali s 1/2. 1924 na II/2—6, kar se mora uvaževati pri izračunavanju. Kdor želi še kaka pojasnila, naj piše poverjeništvu in pismu priloži za odgovor dopisnico z naslovom.

— Stanovska zavednost, kje si? V kritiki koncerta pevskega zbora UJU v Ljubljani, omenja članek v zadnjem »Učiteljskem Tovarišu«, da je bila udeležba od strani